

Jij hoort erbij!

⌚ Duur 60 minuten

© **Lesdoel** De leerlingen verdiepen zich in het thema 'identiteit'. Ze ontdekken dat afkomst, gewoonten, taal en overtuigingen iedereen uniek maken. Ze leren verschillen te herkennen en te waarderen en ze oefenen met het delen van hun eigen verhaal en het luisteren naar het verhaal van anderen. Ze reflecteren op de vraag: hoe zorgen wij voor een klas waarin iedereen erbij hoort?

Verbindende leergebieden

- Taalvaardigheid (gesprek, presenteren, luisteren)
- Burgerschap (diversiteit, democratische waarden)
- Filosofie en kritisch denken
- Kunstzinnige oriëntatie (collage, beeldende expressie)

Kerdoelen

Burgerschap

- 2 Diversiteit – Leerlingen herkennen en waarderen onderlinge verschillen.
- 4 Maatschappelijke betrokkenheid – Leerlingen oefenen met sociaal gedrag in een diverse groep.
- 6 Maatschappelijke vraagstukken – Leerlingen verkennen de invloed van uitsluiting en verbondenheid.

Nederlands

- 2A Luisteren en lezen met begrip – Leerlingen luisteren actief naar elkaars verhalen.
- 3A Doelgericht spreken en schrijven – Leerlingen leren zichzelf en anderen onder woorden te brengen.
- 4A Doelgericht gesprekken voeren – Leerlingen oefenen met gesprekken voeren en interviewen.

Kunst en cultuur

- 1 Creatieve maak- en denkstrategieën – Leerlingen verbeelden hun identiteit en ervaringen.
- 4 Verbeelden en creëren – Leerlingen maken een eigen kunstzinnig werk.
- 7 Kunst en cultuur in context – Leerlingen verbinden kunst met maatschappelijke thema's.

Mens en maatschappij

- 1 Denkwijzen – Leerlingen leren verschillende denkwijzen over identiteit en diversiteit te begrijpen.
- 2 Vraagstukken – Leerlingen verkennen maatschappelijke vraagstukken rondom identiteit, inclusie en exclusie in de samenleving.
- 10 Diversiteit – Leerlingen leren dat identiteit meer is dan afkomst en leren omgaan met diverse achtergronden en perspectieven.

Benodigdheden

- Werkblad 'Mijn verhaal' (of blanco A4)
- Stiften, kleurpotloden, scharen, tijdschriften, lijm
- Interviewkaarten met voorbeeldvragen
- Grote muurposter of groot vel papier voor 'de verhalenmuur'

Introductie voor de leerkracht

Leerlingen in groep 6 zijn volop bezig met het ontdekken van hun eigen plek in de wereld. Ze beginnen zichzelf bewuster te vergelijken met anderen, nemen meer sociale rollen aan en zijn gevoelig voor erbij horen of buitengesloten worden. Tegelijkertijd leren ze redeneren over abstracte begrippen als 'identiteit' en 'cultuur'. Deze les nodigt leerlingen uit om na te denken over wie ze zijn, waar ze vandaan komen en wat hen uniek maakt. Ze onderzoeken hoe verhalen, afkomst, gewoonten en taal bijdragen aan hun identiteit. Door hun eigen verhaal te delen en dat van anderen te horen, ervaren ze hoe rijk en waardevol verschillen zijn.

Voor jou als leerkracht is het belangrijk om een open en veilige sfeer te creëren. Laat leerlingen vrij kiezen wat ze willen delen. Moedig nieuwsgierigheid aan, stimuleer wederzijds respect en bewaak dat er geen oordelen klinken. Het gaat in deze les niet om goed of fout, maar om het waarderen van elkaars verhaal.

Omschrijving van de opdracht

In deze les maken de leerlingen een creatief identiteitsportret waarin zij zichzelf voorstellen met beeld en tekst. Ze koppelen dit aan een interviewronde, waarin ze ontdekken hoe anders – en juist daardoor bijzonder – klasgenoten zijn. Tot slot verbinden ze al deze verhalen aan één groot groepskunstwerk: 'Onze klas, onze verhalen'.

Begeleiding

- Gebruik open vragen tijdens het gesprek: 'Vertel eens ...' Of: 'Hoe voelde dat voor jou?'
- Ondersteun leerlingen die het spannend vinden om over zichzelf te praten door hun keuzes te geven: tekenen, schrijven of vertellen.
- Geef complimenten voor openheid en luisterhouding.

Kennisoverdracht

Bespreek met de klas wat 'identiteit' betekent. Gebruik voorbeelden als: 'Waar kom jij vandaan? Wat zijn jouw gewoonten of feestdagen? Wat is typisch voor jou?' Gebruik ook filosofische vragen: 'Kun je iemand echt leren kennen? Hoe weet je wie jij bent?'

Differentiatie

- Bied keuze tussen schrijven, tekenen of vertellen.
- Laat leerlingen alleen of in tweetallen werken bij het interviewen.
- Gebruik gesprekskaartjes voor leerlingen die hulp nodig hebben bij het stellen van vragen.
- Stimuleer snelle denkers om meerdere identiteiten of perspectieven te verwerken in hun werk (bijvoorbeeld familiecultuur versus klasleven).

De vijf fasen van de leercirkel**Verwonderen**

Activiteit: kringgesprek over de vraag: 'Wat maakt jou jij?' Laat leerlingen vertellen over iets wat voor hen bij hun identiteit hoort: een gebruik thuis, hun lievelingseten, een taal die ze spreken of iets wat ze belangrijk vinden. Gebruik doorvraagvragen zoals:

- Wat heb je van thuis meegekregen?
- Is er iets wat jou anders maakt dan anderen?
- Wat vind jij belangrijk dat anderen over jou weten?

Doel: leerlingen verwonderen zich over hoe identiteit ontstaat en herkennen dat iedereen anders is.

Oriënteren

Activiteit: interviewronde. In tweetallen stellen leerlingen elkaar vragen over identiteit (gebruik kaartjes):

- Wat is een belangrijk feest in jouw leven?
- Wat is een mooie herinnering van vroeger?
- Wat zou jij graag willen vertellen over jezelf?

Laat leerlingen elkaar kort voorstellen aan de klas, bijvoorbeeld: 'Dit is Noor, zij spreekt thuis ook Arabisch en houdt van tekenen met haar oma.'

Doel: leerlingen oriënteren zich op elkaars achtergrond en oefenen met actief luisteren.

Onderzoeken

Activiteit: teken of schrijf 'Mijn verhaal'. Leerlingen maken een portret of collage over zichzelf waarin ze het antwoord laten zien op de volgende vragen:

- Wat maakt jou uniek?
- Waar hoor jij bij?
- Welke gewoonten, verhalen of mensen zijn belangrijk voor jou?

Laat leerlingen hun werk koppelen aan hun gesprek uit de interviewronde: 'Ik heb dit getekend omdat mijn klasgenoot dat ook herkende.'

Doel: leerlingen onderzoeken hun eigen identiteit en leggen verbanden met die van anderen.

Uitvoeren

Activiteit: verhalenmuur of klascollage. Verzamel de werkstukken op een grote poster of muur onder de titel 'Jij hoort erbij!' Laat leerlingen erbij schrijven wat zij belangrijk vinden in een klas waarin iedereen zich welkom voelt. Voorbeelden:

- In onze klas mag je jezelf zijn.
- We luisteren naar verhalen van elkaar.
- Iedereen is ergens goed in.

Doel: leerlingen geven hun ontdekkingen over identiteit vorm in een gezamenlijke boodschap.

Reflecteren

Activiteit: klasgesprek met kaartjes. Laat leerlingen reflecteren met de volgende zinnen, geschreven op kaartjes:

- Vandaag ontdekte ik dat ...
- Ik vond het mooi toen ...
- Ik wil beter leren luisteren naar ...
- Mijn verhaal is belangrijk omdat ...

Laat leerlingen kiezen welk kaartje zij willen afmaken – in een kring of schriftelijk.

Doel: leerlingen reflecteren op wat ze geleerd hebben over zichzelf en anderen.

Evaluatie en reflectie voor de leerkracht

Observeer:

- Wie voelt zich gezien en durft open te zijn?
- Wie blijft op afstand of deelt weinig?
- Hoe reageren leerlingen op culturele of persoonlijke verschillen?

Stel jezelf vragen:

- Hoe kan ik het gesprek over identiteit en diversiteit een plek geven in het dagelijks klasleven?
- Welke verhalen vroegen om meer tijd of aandacht?
- Hoe zorg ik dat verschillen blijvend gewaardeerd worden?

Mogelijke vervolglessen

- Wat doe je als iemand wordt buitengesloten omdat hij of zij anders is?
- Wat maakt een klas écht inclusief?
- Hoe leer je van elkaars verhaal?
- Hoe zorg je dat je altijd jezelf kunt zijn op school?

Deze lesbrief hoort bij de uitgave 'EigenlijkWijs'.
www.eigenlijkwijs.nl